

# ויזרע יצחק

**פרשת "נצבים וילך"  
הפטרה: "שוש אשיש"  
כג' אלול תשס"ט**

**יוצא לאור ע"י מדרשת  
"ויזרע יצחק"**

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

י"ם	ת"א	חיפה	ב"ש
18:15	18:32	18:22	18:33
19:29	19:27	19:26	19:27
20:06	20:04	20:03	20:04

כניסת השבת  
ציאת השבת  
רבנו תם

## הגיגים מפרשת השבוע

**"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' א-לקיכם... כל איש ישראל" (דברים כט' ט)**

התכנסותם של כל ישראל בברית הזו, השניה, היא תיקון והשלמה להתכנסות בברית הראשונה במעמד הר סיני, וזאת מפני שבטלו את הברית הראשונה שבסיני על ידי מעשה העגל באמרם: "אלה א-לקיך ישראל" (שמות לב), לפיכך חזר כאן, בארץ מואב, לכרות עמם ברית אחרת שיקבלו אותה עליהם באלה ובשבועה, וזהו שאומר להם משה: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' א-לקיכם", כלומר, המעמד הזה שאתם בברית הזאת, "נצבים כלכם" לפני השם יתברך הוא כפי שהיו אבותיכם בהר סיני בברית הראשונה, והמטרה היא שתכנסו בברית ה' ושתקבלו אותה עליכם באלה ובשבועה מה שלא נעשה בראשונה.

**"אתם נצבים היום כלכם" (דברים כט' ט)**

אומר משה לישראל, אם תהיו היום כולכם כאיש אחד אין אחד שיכול לשלוט בכם. וכן מצינו בנביאים שאין ישראל נגאלים עד שיהיו באגודה אחת, שנאמר: "ילכו בית יהודה על בית ישראל ויבואו יחדו מארץ צפון" (מיקה ו'), שאם יצטרפו יחד יהודה וישראל ולא יהיה פירוד ביניהם, אז יזכו לבוא יחדו מארץ צפון. ומעשה בזקן אחד שהיה נוטה למות, קרא לכל בניו ואמר להם: הביאו לי אגודה של קנים לחים. הביאו לו האגודה. נתן את האגודה לכל אחד מהם ואמר להם האם אתם יכולים לשבור הקנים האלו? נטל כל אחד מהם האגודה והתאמץ בכל כוחו לשברה ולא היה יכול, אמר להם אביהם הזקן, ועכשיו תראו כיצד אני שוכרה. תמהו הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה. נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה אחר קנה ושוברה. אמר להם הזקן: מזה תלמדו לקח. כל זמן שתהיו באגודה אחת אין אדם יכול להזיק לכם. אבל אם תהיו בפירוד ובמחלוקת, תישברו אחד אחד.

**"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א-לקיכם" (דברים כט' ט)**

**"למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שטים... הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, "אתם נצבים היום", הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו" (רש"י מהמדרש)**

מה ביקש משה בפיוסם, הלא הקללות ניתנו על מנת שימנעו מחטוא, ומה כאן מקום לפייסם שהקללות לא יתבצעו כלל? אלא, לפי שכל מטרת הקללות היתה שייראו, הרי כיון שהוריקו פניהם והגיעו לכלל יראה, שוב אין צורך בקללות גופן. זהו שנאמר להלן "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי", כלומר, שאינו ירא מהקללות, לפיכך "ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר הזה", כי הוא אכן ראוי גם לקללות עצמן, אבל מי שכבר ירא מהן, שוב לא יבואו עליו הקללות, לכך פייסם משה.

**"ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושיטריכם כל איש ישראל" (דברים כט' ט)**

יש לדקדק מדוע צריך הכתוב להוסיף ולפרט "ראשיכם שבטיכם... הלא לאחר שאמר "כולכם" אני מבין שכלל את כולם? אלא אמרו חז"ל: "כל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו ואינו מוחה נתפס על אנשי ביתו, וכל מי שיש בידו למחות באנשי עירו ואינו מוחה נתפס על אנשי עירו, ומי שיש בידו למחות בכל העולם כולו נתפס בעוון כל העולם כולו" (שבת נד.). ולכן פירט כאן הכתוב "ראשיכם שבטיכם..." שכל אחד יתחייב כפי מה שיש בידו: "ראשיכם" הם הגדולים שבכולם שיכולים למחות בכל ישראל - יתחייבו על כולם, "שבטיכם" - כל שבט ושבט יתחייב על שבטו, "זקניכם ושוטריכם" - כל זקן יתחייב על משפחתו, "כל איש ישראל" הם שאר העם כל אחד יתחייב על בני ביתו. ואחר שאמר "כל איש ישראל" אמר "טפכם נשיכם וגרך" בנפרד. כי הם לא נתפסים בעוון אחרים, משום שקטנים אינם בני דיעה, ונשים וגרים אינם יכולים לשלוט על ישראל.

(אור החיים)

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם משה טויטו בר אסתר הי"ו

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: [Yossef.Benhamo@gmail.com](mailto:Yossef.Benhamo@gmail.com)

### העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל  
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל  
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג  
ת.נ.צ.ב.ה.

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל  
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

**"והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה והקללה... וישבת עַד ה' א-לקיך" (דברים ל א-ב)**

ידוע ומובן שיסורים מעוררים את האדם לחזור בתשובה, אך כיצד זה מביאה הברכה את האדם לידי תשובה? אלא משל למה הדבר דומה, לאיש פשוט שמרד במלך, מה עשה המלך? במקום להענישו, מינהו לתפקיד חשוב, הכניסו לארמונו, והעלהו אט אט בדרגה עד שנעשה משנה למלך, וככל שהטיב עימו המלך, כך היה מייסר את עצמו, כיצד מלאו ליבו למרוד במלך כה גדול ורחמן. יוצא שגם הברכה והחסד מעוררים לתשובה. (הבעש"ט)

**"ושב ה' א-לקיך את שבותך ורזומך ושב וקצבך מכל העמים" (דברים ל ג)**

למה הוכפלה בפסוק המלה "ושב"? אלא, לפי שיש שני סוגי גלויות, ושני מיני בני גולה. **"ושב ה' א-לוקיך את שבותך"** נאמר על יושבי הגולה המרגישים בצער הגלות ומשתוקקים לעלות לארץ ישראל, אותם **שב ה'** בראשונה. ואילו **"ורחמך ושב וקיצבך מכל העמים"**, מכוון לאותם מבני ישראל שנשתקעו בשעבוד הגלות ונוח להם בה ובטלה מהם התשוקה לארץ ישראל. גם אותם יקבצם ה' וישיבם לארצנו. (משך חכמה)

**"ושב ה' את שבותך" (דברים ל ג)**

לפי כללי הדקדוק היה צריך הכתוב לומר **"והשיב את שבותך"**, כמו **"והשיב לב אבות על בנים"** (מלאכי ג כד), או **"והשיבותי את שבות יהודה"** (ירמיה לג ז), אך **"ושב"** מורה שהוא ישוב מעצמו? מסבירים זאת על פי מאמר חז"ל על הפסוק: **"עמו אנכי בצרה"** שכביכול השכינה תהיה בגלות עם ישראל. ולכן כאשר ישראל ישובו, תשוב גם השכינה עמם. ולפי זה תהיה משמעות המילה **"את"** בפסוק: **"ושב ה' את שבותך"**, במובן של **"עם"**, כמו **"היה רועה את אחיו בצאן"** (בראשית לג ב) או **"ושרת את אחיו באהל מועד"** (במדבר ה כו) במשמעות של **"עם אחיו"**. (תוספת ברכה)

**"ואתה תשוב ושלמעת בקול ה'" (דברים ל ז)**

הכתוב מדבר כבר לאחר התשובה, שנאמר קודם: **"ושבת עד ה' א-לוקיך"**, ומדוע איפוא חזר ואמר כאן: **"ואתה תשוב"**? אלא, לפני שאדם חוזר בתשובה עדיין איננו יודע כמה גדול היה חטאו, לפי שהיה מרוחק מהשם יתברך ושקוע בחטא, ורק עתה, לאחר שחזר בתשובה ונתקרב אל ה' יתברך, הריהו מתחיל להבין מה גדול הוא הפגם אשר פגם בחטאו. לכן איננו מסתפק עוד בתשובה הראשונה, אלא חוזר בתשובה מחדש וכן הלאה. ככל שהוא מרבה לשוב ולהתקרב אל השם יתברך, כן בא הוא יותר ויותר לידי הבנה שמעתה עליו לחזור בתשובה. (תפארת שלמה)

**"ויקרא בשה' ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל וזק ואמץ" (דברים לא ז)**

לפי טעמי המקרא מצטרף המשפט **"לעיני כל ישראל"** אל המילים **"חזק ואמץ"**. שכן מלך ישראל צריך להיות מחונן בשתי תכונות: עליו להיות עניו בליבו פנימה **"לבלתי רום לבבו מאחיו"**, ומאידך כלפי חוץ עליו לנהוג בהנהגת **"שום תשים עליך מלך - שתהא אימתו עליך"**. כידוע, היה יהושע עניו מופלג, החזיק עצמו למשרת, והיה מסדר את הספסלים בבית המדרש. ולכן כשעמד עתה להיות מנהיג ומלך על ישראל, הורהו משה ואמר לו: **"עניו תהיה רק בליבך פנימה, אבל לעיני כל ישראל חזק ואמץ"** - כלפי חוץ עליך להתנהג באומץ ובחוזק יד. (משך חכמה)

## פניני אלול בפרשה

**"הנסתרות לה' א-לקינו והנגלות לנו ולבנינו עַד עולם" (דברים כט כה)**

**"לה' א-לקינו והנגלות לנו"** ראשי תיבות **אלול**. והענין, שעיקר התשובה היא בעבירות שנעשו בצנעא, לפי שעבירות שנעשו בפרהסיא אדם שב עליהם שהרי לבו יודע שהבריות יודעים בדבר, אבל עבירות שעבר עליהם בצנעא כסבור הוא שאינו צריך לשוב עליהם כלל, הלכך הזהירה תורה ואמרה, **"הנסתרות לה' א-לקינו והנגלות לנו ולבנינו"**, כשם שכל אדם שב על העבירות שנעשו בפני הבריות ובפני בניו, כך חובה עליו לשוב מעומק הלב על העבירות שנעשו בינו לבין עצמו. לפיכך נאמר בראש הפרשה **"אתם נצבים היום כולכם לפני ה'"**, ואמרו חכמים היום זה ראש השנה, ואמרו עוד **"ראשיכם שבטיכם"** אף על פי שמניתי לכם ראשים ושוטרים כולכם שוין לפני שנאמר **"כל איש ישראל"**, ע"כ. מה טעם, להודיעך שבשעה שישראל שבים בתשובה כל ישראל שוין לפניו, ודין חוטב עצים כדין ראש השבט, שהרי כולם נקיים מן החטא, הלכך נאמר **"אתם נצבים היום כולכם"**, אימתי כולם נצבים לפני המקום ואינם בושים מלפניו, בראש השנה בשעה שכולם עשו תשובה. (פחד דוד)

**"פן יש בכם שרש פורה ראש ולענה" (דברים כט יז)**

**שרש פורה ראש ולענה** - ראשי תיבות **שופר**, באה התורה לרמוז לנו שתקיעות השופר מעוררות את האדם לתשובה ויש בכוח תקיעות השופר לעקור את כל הכוחות הרעים שהם שרש פורה ראש ולענה. (מעיינה של תורה)

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות **"מאיר השחר"** בני ברק ומדרשת **"ויזרע יצחק"**

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו יום שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב